

Sammanfattning av mål och strategier för universitetssjukvården i Sydöstra sjukvårdsregionen

LINKÖPINGS
UNIVERSITET

Region Kalmar län

Region
Jönköpings län

Region
Östergötland

Sydöstra sjukvårdsregionen år 2025

- **En sammanhållen och framgångsrik klinisk forsknings- och utbildningsmiljö** som har ett gemensamt system för vård- och forskningsdata.
- **Hälso- och sjukvården är fortsatt nationellt ledande i vårdkvalitet** och lever upp till patientlöften.
- **Forskningsstark universitetssjukvård** som bedriver globalt slagkraftig klinisk och translationell forskning, där mötet mellan människa och teknik samt samhällsnyttan är i fokus.
- **Sveriges bästa sjukvårdsregion för klinisk utbildning** från grundutbildning till specialistkompetens och docentur.

Sammanfattning

Strategidokumentet pekar ut riktlinjer och målbilder för Sydöstra sjukvårdsregionens universitetssjukvård till år 2025, uppdelat på följande **tre huvudområden**:

1. Hälsa- och sjukvårdsutveckling

Målbilder till år 2025

- En hälso- och sjukvård i världsklass
- Patienten i fokus genom hela vårdkedjan
- Ett gemensamt system för vård- och forskningsdata
- Universitetssjukhuset utgör navet för högspecialiserad vård
- Huvudstudieorterna bedriver framgångsrik universitetssjukvård
- De Regionala programområdena är drivande i kunskapsstyrningen

2. Klinisk forskning och forskningsinfrastruktur

Målbilder till år 2025

- En sammanhållen framgångsrik klinisk forskningsmiljö
- Högkvalitativ klinisk forskning med internationellt ledande translationell forskning i mötet mellan människa och teknik
- En erkänt stark miljö för kliniska studier och en nationellt ledande miljö för klinisk forskning inom medtech
- Kraftsamling inom laboratoriediagnostik och forskningsinfrastruktur

3. Klinisk utbildning

Målbilder till år 2025

- Sveriges bästa sjukvårdsregion för klinisk utbildning
- Medarbetare som är väl förberedda för framtiden
- En sjukvårdsregion i ständigt lärande
- Ett optimalt antal kompetenta medarbetare inom universitetssjukvården

För respektive område ovan presenteras **tillhörande åtgärdsförslag** som kräver nödvändiga resurser. Åtgärderna bör genomföras senast år 2021 för att ha möjlighet att ge universitetssjukvården förutsättningar att utvecklas till sin fulla potential och uppnå målbilderna till år 2025.

Bakgrund

Universitetssjukvård definieras i det nationella ALF-avtalet¹ som "den del av hälso- och sjukvården som utformas med särskild hänsyn tagen till forskningens och utbildningens behov" och är en gemensam angelägenhet för berörda regioner och universitet. Dess kärnverksamheter ska, jämte hälso- och sjukvård, vara klinisk forskning och utbildning liksom kunskapstillämpning och kunskapsspridning för hälso- och sjukvårdens utveckling. Universitetssjukvården ska:

- fortlöpande bedriva forskning av hög nationell och internationell kvalitet,
- bedriva utbildning av hög kvalitet,
- följa den internationella utvecklingen inom medicinsk forskning, utbildning och hälso- och sjukvård,
- bidra till en evidensbaserad hälso- och sjukvård genom att överföra egna och andras forskningsresultat till praktisk vård och fortlöpande utvärdera etablerade och nya metoder,
- förmedla resultatet av sin verksamhet till övriga delar av hälso- och sjukvården, och samverka med näringslivet och patientorganisationer.

Vidare anges i nationella ALF-avtalet att: "Det regionala samarbetet ska bygga på gemensamt utarbetade visioner och målsättningar för den verksamhetsintegrerade utbildningen av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Landsting och universitet som anges ska gemensamt utveckla strategier för att förverkliga målsättningarna."

Sydöstra sjukvårdsregionen

Den långtgående samverkan mellan Linköpings universitet (LiU) och Region Östergötland (RÖ) har genom den decentraliserade läkarutbildningen och med stöd av tre viktiga avtal²⁻⁴ utvecklats till ett nära akademiskt samarbete mellan LiU och hela Sydöstra sjukvårdsregionen (SÖSR), både gällande läkarutbildning och forskning.

Denna nära samverkan utgör en bas för excellent klinisk forskning och utbildning. En bas som, genom stärkt kunskapsutveckling och kompetensförsörjning, samtidigt ger stor verksamhets- och patientnytta i hela SÖSR.

Strategidokumentet

I samband med nationella utvärderingar av universitetssjukvård⁵ och klinisk forskning⁶ framkom behovet av en gemensam strategi i SÖSR. Under 2018 pågick arbetet regionalt med att ta fram SÖSR:s samlade strategidokument.

Här presenteras en sammanfattning av SÖSR:s strategidokument.

¹ ALF-avtalet (2014)

² Decentraliserad läkarutbildning (2014)

³ Nya RALF-avtalet (2015)

⁴ Anknävningsavtal till RALF (2017)

⁵ Socialstyrelsen (2018) *Utvärdering av universitetssjukvård*

⁶ Vetenskapsrådet (2018) *Utvärdering av den kliniska forskningens kvalitet vid de landsting som omfattas av ALF-avtalet*

1. Hälso- och sjukvårdsutveckling

Hälso- och sjukvårdsutveckling är utöver klinisk forskning och utbildning, en viktig del av universitetssjukvårdens uppdrag. För definition av universitetssjukvård och vad som ingår i universitetssjukvårdsenheternas uppdrag se bakgrund.

SÖSR:s målbilder till år 2025 inklusive åtgärdsförslag

En hälso- och sjukvård i världsklass

SÖSR är fortsatt nationellt ledande i kvalitetsutvärderingar. Inom USVE utförs systematisk resultatuppföljning av samtliga tre huvuduppdrag; vård, forskning och utbildning, vilket ytterligare utvecklar USVE.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Inför en systematisk resultatuppföljning som omfattar medicinska-, forsknings- och utbildningsresultat.

Patienten i fokus genom hela vårdkedjan

SÖSR erbjuder en god vård som lever upp till regionens utlovade patientlöfte, där tillgänglighet, delaktighet och personcentrerad vård är en självklarhet. Patienterna är representanter och eller representerade i sjukvårdsprocessen.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Inför patientdelaktighet genom representation i SÖSR:s sjukvårdsstrukturer.
- Låt SÖSR:s patientlöften vara vägledande i beslut och processer.

Ett gemensamt system för vård- och forskningsdata

SÖSR var först nationellt med införandet av ett gemensamt system för vård- och forskningsdata, samt leder nu utvecklingen inom analys och nyttjande av data för patienternas bästa. Systemet är viktigt för SÖSR:s både för hälso- och sjukvårdsutveckling och för klinisk forskning.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Regiondirektör och universitetsdirektör ska i samverkan tillsätta arbetsgrupper med uppdrag att samordna juridik, processer, begrepp och undanröja tekniska hinder.

Universitetssjukhuset utgör navet för högspecialiserad vård

SÖSR:s gemensamma nav för högspecialiserad vård utgörs av ett starkt universitetssjukhus, som sätter internationella avtryck. Huvudstudieorterna har tydliga specialistvårdsuppdrag och alla enheter inom SÖSR har specificerade uppdrag. Nivåstruktureringen har gjort SÖSR nationellt drivande med en stor samhällsnytta.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Genomför en samordnad nivåstrukturering för hälso- och sjukvård och forskning, genom identifiering av kliniskt och forskningsmässigt starka områden.

Huvudstudieorterna bedriver framgångsrik universitetssjukvård

SÖSR:s huvudstudieorter har genom strategiska satsningar, USVE med akademiskt ledarskap och tillräcklig kritisk massa för att vara drivande i hälso- och sjukvårds-utvecklingen.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Utarbeta en strategi för snabb inhämtning och implementering av ny evidens.
- Stimulera akademiskt ledarskap - verksamhetschefen har tre tydliga huvuduppdrag.
- Ta fram tydliga riktlinjer för implementering av ALF- och LFoU-resurser.
- Ta fram en tydlig plan för att uppnå en långsiktig kritisk massa av forskare.
- Inför möjlighet till förenade anställningar för alla legitimerade vårddyrken.
- Skapa bättre samklang mellan LiU-USVE på alla nivåer genom organisatoriska förändringar.
- Inför rutiner för tydlig uppföljning av att klinisk forskning och utbildning bedrivs av hög kvalitet

RPO är drivande i kunskapsstyrningen genom forskning

USVE tar ansvar för kunskapsstyrning inom respektive specialitet och faciliterar för forskningsprojekt i vårdkedjan via Regionala programområden (RPO). Befintliga RPO har tydlig universitetsrepresentation och patientmedverkan.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Inför tydlig universitetsrepresentation i kunskapsorganisationen.
- Ta ansvar för att driva kunskapsstyrning via egen och andras forskning.
- Planera och facilitera för forskningsprojekt i vårdkedjan.

2. Klinisk forskning och forskningsinfrastruktur

Det nationella ALF-avtalet definierar klinisk forskning som: "den forskning som förutsätter vårdens strukturer och resurser och som har som mål att lösa ett hälso-problem eller att identifiera faktorer som leder till ökad hälsa".

Region Östergötlands forskningspolicy⁷ betonar att Region Östergötland, i nära samverkan med Linköpings universitet, ska bedriva en konkurrenskraftig forskning som leder till utveckling av hälso- och sjukvården med ökad nytt för patienterna.

I den nationella ALF-utvärderingen lyfte Vetenskapsrådets expertpaneler särskilt fram följande fyra utvecklingsbehov för den kliniska forskningen inom Östergötland och SÖSR:

- en tydligare fokusering av den kliniska forskningen på styrkeområden,
- ett ökat internationellt perspektiv på forskning och karriärsutveckling,
- tydligare organisationsstruktur för universitetssjukvård, och
- ökad betoning på betydelsen av forskning i hälso- och sjukvårdsuppdraget.

⁷ Region Östergötland (2020) <https://www.regionostergotland.se/Forskning-och-innovation/Forskningsstrategi-och-malbild/> [2020-09-30]

SÖSR:s målbilder till år 2025 inklusive åtgärder

En sammanhållen framgångsrik klinisk forskningsmiljö

SÖSR har ett gemensamt system för vårddata och forskningsdata. Alla SÖSR:s enheter har en tydliggjord forskningsuppgift.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Teckna ett gemensamt regionalt ALF-(RALF-)avtal i samband med att decentraliserade läkarutbildningen är fullt utbyggd HT 2021.
- Samordna den pågående nivåstruktureringen inom hälso- och sjukvård med forskning.

Högkvalitativ klinisk forskning med internationellt ledande translationell forskning i mötet mellan människa och teknik

SÖSR:s användning av sina stödsystem för klinisk forskning har resulterat i ökad studiekvalitet. Detta har även lett till hög citeringsgrad, samt ökning av externa medel. Vidare är utbyten och fellowships med en kombination av akademi och klinik, en självklarhet inom USVE.

SÖSR:s nya strategiområden och starka forskningscentra (CMIV, CSAN, WCOMM) samarbetar med USVE för innovativ forskning i mötet mellan människa och teknik. Detta såväl inom nära vård, som modern diagnostik och framtidens högspecialiserade vård. SÖSR:s större kliniska forskningsprojekt har god patientmedverkan.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Skapa ett tydligt virtuellt kluster med Forum Sydost och andra SÖSR-noder.
- Uppdra åt Grants Office att proaktivt stötta USVE gällande nationella och internationella ansökningar för kliniskt inriktade forskningsanslag.
- Öka fokuseringen på starka områden i enlighet med beslutet kring nya Styrkeområden. I fokus: mötet människa och teknik, samt samhällsnytta.
- Inkludera USVE i tematiskt sammanhållna translationella forskningsmiljöer i mötet människa teknik.
- Engagera SÖSR genom medverkan i styrkeområdena, samt låt RPO få tydlig universitetsrepresentation och uppdrag att stödja forskning.
- Stärk internationaliseringen inom Från student till docent och uppdra åt USVE att etablera utbytesprogram för fellowships.
- Inrätta strukturer för patientmedverkan i större kliniska forskningsprojekt.

Erkänt stark miljö för kliniska studier och en nationellt ledande miljö för klinisk forskning inom medtech

SÖSR har tydliga och gemensamma fysiska mötesplatser för akademi, hälso- och sjukvård och näringsliv. Ett exempel är "Forskningshuset" på Campus US, som är ett fysiskt och virtuellt kluster för hela SÖSR.

Forum Östergötland samt Kliniska forskningsenheten Östergötland möjliggör resurskrävande klinisk forskning. SÖSR är det självklara valet för kliniska studier för medtech-företag med sjukvårdsintresse.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Fortsätt uppbyggnaden av Kliniska forskningsenheten Östergötland.
- Arbeta för fler interventionsstudier inom SÖSR och dra nytta av spetskompetensen inom medtechstudier.
- Integrera USV-strategin med nyligen genomförda life science-utredningar inom SÖSR för att skapa förutsättningar för nyttiggörande inom hälso- och sjukvårdsutveckling och företagande främst inom medtech-sektorn.

Kraftsamling inom laboriediagnostik och forskningsinfrastruktur

SÖSR:s gemensamma satsningar på forskningsinfrastruktur (Core facility) och modern laboriediagnostik ger optimerad teknikanvändning och underlättar nationellt samarbete.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Samarbeta i planerade nybyggnationer och större investeringar inom laboriediagnostik och forskningsinfrastruktur på US inklusive LiU och SÖSR.
- Planera nivåstrukturering genom bas på US med tydlig virtuell och personell koppling.

3. Klinisk utbildning

ALF-avtalet rör formellt enbart läkarutbildning, men för USVE ska självklart samma kvalitetskrav gälla för verksamhetsförlagd utbildning (VFU)/ verksamhetsintegrerat lärande (VIL) inom samtliga professionsutbildningar inom hälso- och sjukvården.

Utbildningarna inom medicin och vård vid lärosätena i SÖSR har högt renommé och föll väl ut vid UKÄ:s senaste nationella utvärderingar. Detta, tillsammans med kompetensförsörjningsbehovet och att våra studenter ska vilja bli våra framtida medarbetare, gör att ambitionerna för vårt samarbete inom utbildningsområdet är höga.

SÖSR:s målbilder till år 2025 inklusive åtgärder

Sveriges bästa sjukvårdsregion för klinisk utbildning

SÖSR har en inkluderande kultur, där studenten ses som en kollega och är en självklar del av vårdlaget. Lärosätena och huvudmännen för hälso- och sjukvård har ett tydligt gemensamt ansvar för utbildning inom vårdprofessionerna - från studiestart till specialist- och docentkompetens.

SÖSR var först med att införa individualiserad specialistsjuksköterskeutbildning.

Den decentraliserade läkarutbildningen i SÖSR är rankad Sveriges bästa läkarutbildning och har hög, likvärdig kvalitet på de fyra huvudstudieorterna.

SÖSR:s utbildningar är, genom forskningsbaserad pedagogisk utveckling, internationellt ledande inom interprofessionellt lärande.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Lyft och premiera goda exempel inom klinisk handledning och klinisk didaktik.
- Implementera en ny organisation med tydliggjort gemensamt ansvar för lärosäten och regioner/landsting, för utbildning och karriärutveckling.
- Specialistutbildningsanställning för sjuksköterskor, optimerad utifrån både individens och verksamhetens behov.
- Satsa på forskning inom interprofessionellt lärande.

Medarbetare som är väl förberedda för framtiden

SÖSR:s kliniska träning ger ökad yrkeskompetens i professionsutbildningarna och VFU/VIL förbereder SÖSR:s studenter för framtidens vård.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Optimera den procentuella andelen av VFU/VIL inom sjuksköterskeutbildningarna.
- Inkludera e-Hälsa som lärandemål i alla professionsutbildningar.
- Låt e-Hälsa, nära vård och interprofessionell teamträning utgöra naturliga delar av VFU/VIL.

En sjukvårdsregion i ständigt lärande

SÖSR:s medarbetare utvecklas under hela karriären genom tydliga karriärvägar och hållbara kompetensutvecklingsmodeller, vilket stimulerar både en stabil återväxt och trygg introduktion.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Möjliggör studentanställningar och introduktionsår för vårdprofessionerna.
- Ta fram och implementera generella avtal som underlättar uppdragsdelning /växling mellan lärosäte och USVE för alla vårdprofessioner.

Optimalt antal kompetenta medarbetare inom universitetssjukvården

USVE och berörda lärosäten har en gemensam plan för optimerad bemanning av universitetssjukvårdens samtliga uppdrag.

Åtgärder för att uppnå ovan målbild

- Utför gemensam planering för kliniska ämnen vid lärosäten och USVE med kompetensförsörjningsmål som tar hänsyn till USVE samtliga tre huvuduppdrag.